

12.9.2023

KOMUNIKAT DLA POSŁÓW

Przedmiot: Petycja nr 1166/2022, którą złożył R. K. (Polska), w imieniu 70 uczniów z Liceum im. Z. Herberta w Słubicach, Gauß Gymnasium we Frankfurcie nad Odrą, Rouanet-Gymnasium w Beeskow i Katholische Schule Salvator w Berlinie, z 70 podpisami innych osób, w sprawie ochrony klimatu i transformacji energetycznej

1. Streszczenie petycji

13 października 2022 r. składający petycję wziął udział w polsko-niemieckiej debacie uczniowskiej na temat Europejskiego Zielonego Ładu. Odbyła się ona w Collegium Polonicum w Słubicach. Składający petycję apeluje o jak najszybsze uniezależnienie się od nośników energii kopalnej i państw autorytarnych. Proponuje, aby w tym celu zdywersyfikować dostawy energii i przejść na odnawialne źródła energii, a energii jądrowej nie kwalifikować jako zielonej energii tylko jako energię przejściową. Zdaniem składającego petycję przemawia za tym kwestia odpadów promieniotwórczych, których wciąż nie można trwale składować. Proponuje on, aby określony procent PKB płacony przez państwa przeznaczyć na rozwój energii odnawialnej i utrzymanie energii jądrowej. Procent ten powinien być wyższy dla krajów posiadających elektrownie jądrowe. Składający petycję popiera dążenie do jedności i współpracy politycznej, ekologicznej i gospodarczej w zakresie transformacji energetycznej. Należy to zapewnić na przykład za pomocą europejskiej sieci energetycznej, która przewiduje kompensację energii między krajami. Zapewniłoby to bezpieczeństwo energetyczne w całej Europie. Składający petycję proponuje, aby wspierać finansowo fotowoltaikę i prowadzić szeroko zakrojoną kampanię informacyjną na temat jej oraz innych odnawialnych źródeł energii. Taką kampanię informacyjną należałoby przeprowadzać na osiedlach i w szkołach. Powinna być skierowana głównie do osób starszych i właścicieli domów oraz być realizowana za pośrednictwem ogólnokrajowych kampanii promocyjnych w radiu i telewizji. Zdaniem składającego petycję państwo powinno dopłacać 25 % do ceny zakupu nowych ogniw słonecznych. Przedsiębiorstwa powinny mieć możliwość prowadzenia seminariów na temat energii odnawialnej.

2. Dopuszczalność

Petycja została uznana za dopuszczalną 21 marca 2023 r. Zwrócono się do Komisji o przekazanie informacji (art. 227 ust. 6 Regulaminu).

3. Odpowiedź Komisji otrzymana 12 września 2023 r.

Komisja popiera apel składającego petycję o większą niezależność energetyczną i większy udział energii ze źródeł odnawialnych w UE. W planie REPowerEU z maja 2022 r. określono podstawę stopniowego uniezależniania UE od rosyjskich paliw kopalnych i zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych. W zeszłym roku podjęto działania na rzecz dywersyfikacji, które pozwoliły ograniczyć dostawy rosyjskiego gazu do UE. Będą one kontynuowane w nadchodzących miesiącach. Import z Rosji spadł z około 150 mld m³ przed wojną (w 2021 r.) do 80 mld m³ w 2022 r., a następnie do około 50 mld m³ w 2023 r.

Ponadto Parlament Europejski i Rada osiągnęły wstępne porozumienie w sprawie zwiększenia wiążącego udziału energii odnawialnej w UE do 42,5 % (przy orientacyjnym celu wynoszącym 45 %) do 2030 r. w porównaniu z około 22 % w 2021 r. Nowe przepisy obejmują kilka nowych lub wzmocnionych środków, które służą osiągnięciu tego ambitnego celu.

Jeżeli chodzi o energię jądrową i systematykę dotyczącą zrównoważonego rozwoju, należy podkreślić, że akt delegowany w sprawie unijnej systematyki¹ obejmuje szeroki zakres technologii odnawialnych. W akcie uznano wkład tych technologii w realizację celu, jakim jest łagodzenie zmiany klimatu. Według składającego petycję w akcie² za działania przejściowe uznano również niektóre rodzaje działalności związanej z energią jądrową. Działania te mogą kwalifikować się jako zgodne z systematyką przez ograniczony czas i pod warunkiem spełnienia rygorystycznych, łącznych technicznych kryteriów kwalifikacji dotyczących bezpieczeństwa jądrowego i środowiskowego (również związanych ze składowaniem odpadów promieniotwórczych).

Jeżeli chodzi o propozycję składającego petycję dotyczącą płatności na rzecz rozwoju energii odnawialnej w oparciu o PKB, należy zauważyć, że ramy prawne UE dotyczące energii odnawialnej i osiągnięcie ogólnego celu UE opierają się na krajowych wkładach państw członkowskich. Zgodnie z zasadą pomocniczości to do państw członkowskich należy decyzja, za pomocą jakich polityk i środków osiągnąć swój wkład krajowy. Wysokość wkładów krajowych zależy od różnych czynników, w tym m.in. PKB. Inne ważne czynniki to potencjał kraju w zakresie odnawialnych źródeł energii oraz obecny udział energii ze źródeł odnawialnych. Wymaganie konkretnych płatności byłoby sprzeczne z zasadą pomocniczości.

Jeżeli chodzi o energię fotowoltaiczną, Komisja zgadza się, że należy przyspieszyć wdrażanie

¹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 poprzez ustanowienie technicznych kryteriów kwalifikacji służących określeniu warunków, na jakich dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu lub w adaptację do zmian klimatu, a także określeniu, czy ta działalność gospodarcza nie wyrządza poważnych szkód względem żadnego z pozostałych celów środowiskowych, Dz.U. L 442 z 9.12.2021, s. 1–349.

² Po zmianach wprowadzonych rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2022/1214 z dnia 9 marca 2022 r. zmieniającym rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2139 w odniesieniu do działalności gospodarczej w niektórych sektorach energetycznych oraz rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2178 w odniesieniu do publicznego ujawniania szczególnych informacji w odniesieniu do tych rodzajów działalności gospodarczej, Dz.U. L 188 z 15.7.2022, s. 1–45.

energii słonecznej, jak stwierdzono w planie REPowerEU i strategii na rzecz energii słonecznej. Jednak to w gestii państw członkowskich pozostaje decyzja, jak wspierać upowszechnianie energii fotowoltaicznej, i czy chcą one wykorzystywać specjalne systemy wsparcia i kampanie informacyjne. Ogólnie rzecz biorąc, można zauważyć, że przedsiębiorstwa i obywatele są teraz bardzo zainteresowani instalacją paneli słonecznych. Motywują ich chęć walki ze zmianą klimatu, wysokie ceny energii elektrycznej i potrzeba uniezależnienia się od rosyjskich paliw kopalnych.

W rozporządzeniu w sprawie transeuropejskiej infrastruktury energetycznej (TEN-E) określono proces wyboru kluczowych projektów infrastrukturalnych. Dla projektów uznawanych za projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania można m.in. korzystać z przyspieszonych procedur wydawania pozwoleń i ubiegać się o fundusze z instrumentu „Łącząc Europę”.

Jeśli chodzi o współpracę i europejską energię, dzięki polityce dotyczącej transeuropejskich sieci energetycznych i wsparciu finansowemu z instrumentu „Łącząc Europę”, funduszy spójności i innych instrumentów uruchomiono kilka projektów dotyczących infrastruktury krytycznej w zakresie energii elektrycznej i gazu w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej. Dzięki temu system energetyczny UE stał się bardziej odporny na zakłócenia. Jeszcze przed wybuchem kryzysu znacznie zmniejszono zależność państw członkowskich od dostaw gazu z Rosji. Było to możliwe dzięki kilku ważnym projektom będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania, które zwiększyły bezpieczeństwo dostaw i zdwersyfikowały drogi dostawy energii. Po zrealizowaniu obecnie planowanych kluczowych projektów dotyczących infrastruktury gazowej wszystkie państwa członkowskie będą miały bezpośredni lub pośredni dostęp do światowego rynku LNG, a większość państw członkowskich będzie miała dostęp do co najmniej trzech źródeł dostaw lub światowych rynków LNG.

Zmienione rozporządzenie TEN-E weszło w życie w 2022 r. Zaktualizowano w nim kategorie infrastruktury i uwzględniono priorytetowe korytarze w pełni zgodne z celem neutralności klimatycznej Unii Europejskiej. Obejmują one obecnie przesył i magazynowanie energii elektrycznej, sieci przesyłowe energii morskiej ze źródeł odnawialnych, przesył i magazynowanie wodoru, elektrolizery, inteligentne sieci gazowe, inteligentne sieci energetyczne oraz transport i składowanie dwutlenku węgla. Ponadto w przypadku projektów, dla których chce się uzyskać status projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania lub projektu będącego przedmiotem wzajemnego zainteresowania, należy wykazać, że w znacznym stopniu przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju, jeśli chodzi o włączanie odnawialnych źródeł energii do sieci lub redukcję emisji gazów cieplarnianych³. Komisja kontynuuje również prace nad szybszą rozbudową i modernizacją infrastruktury przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej. Jest to konieczne, aby włączyć do sieci o wiele więcej odnawialnych źródeł energii.

Na przykład Komisja i państwa członkowskie UE aktywnie propagują morskie odnawialne źródła energii jako zasadniczy filar dekarbonizacji, transformacji energetycznej i bezpieczeństwa energetycznego. W ramach TEN-E państwa członkowskie współpracują ze swoimi sąsiadami. W styczniu 2023 r. uzgodniły ambitne cele regionalne dla każdego basenu morskiego, które wynoszą 111 GW do 2030 r. i 317 GW do 2050 r. dla całej UE. Należy podkreślić, że podejmowanie wyzwań związanych ze zmianą klimatu i zwiększaniem bezpieczeństwa energetycznego powinno iść w parze z polityką energetyczną UE i państw

³ Zob. 2022/869 (19).

członkowskich. Inicjatywy i środki przyjęte przez Unię Europejską w ciągu ostatnich kilku lat, takie jak REPower EU, mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, również poprzez zwiększenie ambicji celów Europejskiego Zielonego Ładu i pakietu „Gotowi na 55”.

Wniosek

Komisja zgadza się z ogólnym celem petycji, jakim jest zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych. Uważa jednak, że środki podejmowane przez UE i jej państwa członkowskie w celu zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych należy podejmować zgodnie z zasadą pomocniczości. Większy udział odnawialnych źródeł energii oznacza, że konieczna jest nowa transgraniczna infrastruktura sieciowa. Komisja uważa, że jest ona bardzo ważna dla przyspieszenia transformacji energetycznej. Komisja dąży do stworzenia zrównoważonego, zintegrowanego i bezpiecznego wewnętrznego rynku energii we wszystkich państwach członkowskich. Zmienione rozporządzenie w sprawie transeuropejskich sieci energetycznych wspiera rozwój wewnętrznego rynku energii, ponieważ ułatwia rozwój transgranicznej infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej, a także upowszechnianie się morskich odnawialnych źródeł energii.

Jak wspomniano powyżej, w unijnej systematyce dotyczącej zrównoważonego rozwoju niektóre rodzaje działalności związane z energią jądrową uznaje się konkretnie za działalność przejściową (art. 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie systematyki⁴).

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088, Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13–43.